

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ – ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ III: ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

2^ο ΕΤΟΣ 2026-2027, 3^ο ΕΞΑΜΗΝΟ Τετάρτη 10:30-14:00 & 15.00- 18.00

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ III / ARCHITECTURAL DESIGN III

Υποχρεωτικό μάθημα 7 ώρες / εβδ.

Διδάσκοντες :

Πολυχρονόπουλος Δημήτρης, Καθηγητής ΔΠΘ,

Γρηγοριάδου Μαρία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΔΠΘ

Κούτελης Χρήστος, Επίκουρος Καθηγητής ΔΠΘ

Κουμπαρούλη Ειρήνη, Συμβασιούχος Διδάσκουσα ΕΛΚΕ

Θέμα εξαμήνου : ΚΑΤΟΙΚΙΑ

A. Αντικείμενο του μαθήματος είναι ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός της κατοικίας για μόνιμη διαμονή τεσσάρων ατόμων, στην αστική περιοχή της Ξάνθης. Μέσα από τη διαδικασία σύλληψης και σχεδιασμού οι φοιτήτριες και οι φοιτητές του 3ου εξαμήνου επιχειρούν να προσεγγίσουν τον αρχιτεκτονικό χώρο ως τόπο κατοίκησης και «δοχείο ζωής» για τις ανάγκες και τα όνειρα των ανθρώπων που τον ζουν. Η κατοικία καθώς αποτελεί χώρο οικείο και προσωπικό, δίνει μια επιπλέον δυνατότητα στους φοιτητές να συνδέσουν τις παραστάσεις και τα βιώματά τους με το αντικείμενο ενός σχεδιασμού που κρύβει μεγάλες συνθετικές δυσκολίες και ιδιαίτερες απαιτήσεις.

B. Στόχοι του μαθήματος

Κάθε αρχιτεκτονικό έργο προκύπτει ως συνθετικό αποτέλεσμα μιας σειράς βασικών παραμέτρων, επιλογών και περιορισμών, στα οποία πρέπει να απαντήσει η αρχιτεκτονική. Ζητούμενο δεν είναι μόνο το τελικό αποτέλεσμα αλλά και ο τρόπος που λαμβάνονται οι αποφάσεις πριν και κατά τη διάρκεια του

σχεδιασμού έτσι ώστε να καλλιεργηθεί η ικανότητα της διατύπωσης κριτηρίων, με βάσει τα οποία επιλέγονται ή απορρίπτονται λύσεις. Τα στάδια μιας τέτοιας διαδρομής που αφορά στη διερεύνηση εναλλακτικών επιλογών και συνθετικών αποφάσεων, θα αποτελέσουν κοινό αντικείμενο για όλους. Δεδομένου ότι κανένα αρχιτεκτονικό πρόβλημα δεν έχει μόνο μία λύση, κάθε λύση πρέπει να υπόκειται σε έλεγχο για να μπορεί να είναι σαφείς οι παραδοχές και οι επιλογές που την υποστηρίζουν.

Παράλληλα επιχειρείται η διερεύνηση γενικότερων αρχιτεκτονικών ζητημάτων, ορισμένα από τα οποία μεταβάλλονται διαρκώς μέσα στο χρόνο. Όπως:

- το ζήτημα της λειτουργικότητας. Η συνειδητοποίηση της αμφίδρομης σχέσης του τρόπου ζωής με την οργάνωση και διαμόρφωση του χώρου αποτελεί μια σημαντική παράμετρο που επηρεάζει το σχεδιασμό καθώς επίσης και οι τρόποι με τους οποίους οι κάτοικοι φαντάζονται την ικανοποίησή των λειτουργικών αναγκών. Για το λόγο αυτό προτείνεται η διατύπωση ενός σεναρίου χρήσης της κατοικίας στο οποίο να είναι σαφείς οι παραδοχές για την οικογένεια των τεσσάρων ατόμων και της μεταξύ τους σχέσης. Η ομαδοποίηση λειτουργικών ενοτήτων και περιοχών (οριζόντιες και κατακόρυφες ζώνες), ο εσωστρεφής ή εξωστρεφής χαρακτήρας του κτιρίου, η οργάνωση κινήσεων και στάσεων (προσπελάσεις, πορείες), ο χαρακτήρας των χώρων, ο καθορισμός μεγεθών, αναλογιών και ποιοτικών χαρακτηριστικών, η ικανοποίηση εργονομικών απαιτήσεων, η οργάνωση και επεξεργασία κλειστών, ημιυπαίθριων και υπαίθριων χώρων.

- Η διερεύνηση της σχέσης του κτιρίου και του περιβάλλοντος. Η ένταξη του κτίσματος στο οικόπεδο και η σχέση του με το άμεσο και ευρύτερο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, δηλαδή η φυσιognωμία του φυσικού περιβάλλοντός του και ο χαρακτήρας του αστικού ιστού στον οποίο εντάσσεται. Πρώτες αποφάσεις και επιλογές σε σχέση με τη επίδραση του άμεσου δομημένου περιβάλλοντος: προσπελάσεις, τοποθέτηση του κτιρίου στο οικόπεδο, συσχετισμοί με τα όρια και τα γειτονικά κτίρια, θέα, θέαση, προσαρμογή στο ανάγλυφο του εδάφους, δεσμεύσεις νομοθεσίας, κ.ά. καθώς και των φυσικών δεδομένων όπως: ηλιασμός, δροσισμός, αερισμός.

- Η διερεύνηση της μορφής σε σχέση με την κατασκευή. Η σύλληψη και η οργάνωση της συνθετικής δομής του κτιρίου ώστε η κατασκευή ως υλικότητα να υποστηρίζει τη δομή. Το κατασκευαστικό σύστημα. Η διερεύνηση της μορφής όπως αυτή προκύπτει από τη λειτουργία, την κατασκευή και τα υλικά και από την ένταξή τους στον περιβάλλοντα χώρο. Η επεξεργασία των ανοιγμάτων του κελύφους, τα υλικά, οι υφές και το χρώμα.

Οι παραπάνω διερευνήσεις, που συμπεριλαμβάνονται στους στόχους του μαθήματος, θα συζητηθούν, θα αναλυθούν και θα τροφοδοτήσουν τη συνθετική διαδικασία έτσι ώστε να διαμορφώσουν τις συνιστώσες της αρχιτεκτονικής πρότασης.

Γ. Εκπαιδευτική διαδικασία

Η εκπαιδευτική διαδικασία περιλαμβάνει:

- α. Επεξεργασία συνθετικού θέματος, που αφορά τη μελέτη μικρής κλίμακας κατοικία τεσσάρων ατόμων περίπου 250 m². Θα αποτελέσει μια πρώτη γνωριμία με την αρχιτεκτονική σύνθεση της κατοικίας και με τα κυριότερα κτιριολογικά και κατασκευαστικά προβλήματα, με βασικό στόχο να διδαχθούν και να αναπτυχθούν οι απαραίτητες διαδικασίες, μεθοδολογία και τεχνικές που απαιτούνται για την εκπόνηση

ενός σημαντικού, για την ποιότητα ζωής, κτιριακού έργου. Η εκπόνηση του θέματος θα γίνει κατά ομάδες των τριών ατόμων και θα διεξαχθεί σε τρεις διακριτές φάσεις.

β. Θεωρητική τεκμηρίωση, με διαλέξεις, παρουσιάσεις, συζητήσεις, που αφορούν το περιεχόμενο, τη μέθοδο του σχεδιασμού και την υποστήριξη συνθετικών εφαρμογών, μέσα από χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Η επεξεργασία του θέματος θα αναπτυχθεί σε τρεις φάσεις:

πρώτη φάση

Επίσκεψη στο οικόπεδο και στην ευρύτερη περιοχή για την καταγραφή και αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών του συγκεκριμένου τόπου και της ευρύτερης περιοχής, η οποία στοχεύει στο να γίνει από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές καταγραφή, ανάλυση, επεξεργασία και αξιολόγηση των παραμέτρων που αφορούν το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.- Στη συνέχεια, όσον αφορά τους χρήστες, ανάλογα με την επιλογή χρήσης της κατοικίας (σε ποιους απευθύνεται), ανάλυση των αναγκών κάθε ατόμου χωριστά, του συνόλου και των σχέσεων μεταξύ των μελών. Η ανάλυση αυτή θα οδηγήσει στη συγκρότηση ενός ατομικού (ανά ομάδα) κτιριολογικού προγράμματος.- Οργάνωση των επιμέρους λειτουργικών ενοτήτων της κατοικίας, ώστε να εξασφαλίζονται οι απαραίτητες συνθήκες για κοινή καθώς και για προσωπική ζωή σε σχέση με τον τρόπο ζωής τους.- Μελέτη της σχέσης κλειστών μεταβατικών και υπαίθριων χώρων για την εξυπηρέτηση εναλλακτικών δραστηριοτήτων των κατοίκων.- Διατύπωση των πρώτων συνθετικών ιδεών – προτάσεων.

Η επεξεργασία της πρώτης φάσης θα παρουσιαστεί με φωτογραφίες, σκίτσα, διαγράμματα, πρόπλασμα εργασίας, συνοπτικά κείμενα, σχέδια (σε μικρή κλίμακα), κ.ά., σε πινακίδες από χαρτόνι. Η φάση αυτή θα ολοκληρωθεί σε τέσσερις εβδομάδες, με παρουσίαση και συζήτηση στην αίθουσα. Η παρουσίαση της πρώτης φάσης είναι προαπαιτούμενη και δεσμευτική για τη μετάβαση στη δεύτερη φάση.

δεύτερη φάση

- Με βάση τις επιλογές της πρώτης φάσης, που μπορούμε να την αποκαλέσουμε προκαταρκτική, η δεύτερη φάση περιλαμβάνει την ανάπτυξη και επεξεργασία των συνθετικών ιδεών.

- Για την κάλυψη των αναγκών αλλά και για να δημιουργηθούν οι στοιχειώδεις χώροι διαβίωσης μέσα στο κτίριο, θα πρέπει η μονάδα της κατοικίας να περιλαμβάνει όλους τους απαραίτητους κύριους και βοηθητικούς χώρους, όπως χώρους κοινούς για όλους (συγκέντρωση, προετοιμασία φαγητού, φαγητό, κ.ά.) καθώς και προσωπικούς χώρους (ύπνος, εργασία, χώροι υγιεινής, κ.ά.). Οι προσπελάσεις στους χώρους αυτούς (διάδρομοι, σκάλες) θα έχουν την ανάλογη επιφάνεια που επιβάλλει η κτιριολογική λύση. Ανάλογη επιφάνεια μπορεί να δοθεί και σε υπέργειο ή υπόγειο χώρο στάθμευσης, υπό την προϋπόθεση ότι θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της όλης αρχιτεκτονικής σύνθεσης.

- Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου, με δεδομένο το ανάγλυφο του εδάφους, όπως αυτό αποτυπώνεται στο τοπογραφικό.

- Για λόγους εκπαιδευτικής διαδικασίας δεν προσδιορίζονται περισσότερο οι χώροι και το μέγεθός τους για να υπάρχει ελευθερία επιλογών για κάθε ομάδα να υποστηρίξει το δικό της σενάριο.

Στη φάση αυτή η επεξεργασία των θεμάτων θα παρουσιαστεί με όλα τα απαραίτητα σχέδια σε κλίμακα 1:100: διάγραμμα κάλυψης με διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου, κατόψεις, τομές, όψεις, πρόπλασμα, προοπτικά, αξονομετρικά, κ.ά., σε πινακίδες από χαρτόνι. Η δεύτερη φάση θα ολοκληρωθεί σε τέσσερις εβδομάδες, με παρουσίαση και συζήτηση στην αίθουσα.

τρίτη φάση

Η τρίτη φάση, αφορά τη συστηματική επεξεργασία και ολοκλήρωση του θέματος, έτσι ώστε η αρχιτεκτονική σύνθεση να προκύπτει ως αποτέλεσμα πολύπλευρης διερεύνησης όλων των παραπάνω προβληματισμών, συνδυασμών, αλληλοεπιδράσεων και ιεράρχησης των συνθετικών επιλογών που διέπουν το αρχιτεκτόνημα. Οι συνθετικές αρχές θα αποτελούν το σημείο αναφοράς σε όλη τη διαδικασία επεξεργασίας του θέματος.

Έμφαση θα δοθεί σε ζητήματα που σχετίζονται:

- με την ολοκλήρωση της συνθετικής ιδέας αλλά και σε πιθανή αναθεώρηση βασικών συνθετικών επιλογών που δεν έχουν εκφραστεί με σαφήνεια,
- στη συσχέτιση και τον επαναπροσδιορισμό (ένταξη ή ρήξη) του κτιρίου με το άμεσο και ευρύτερο φυσικό και δομημένο περιβάλλον του αστικού ιστού στον οποίο εντάσσεται,
- στη σύλληψη και οργάνωση της δομής του κτιρίου, στο κατασκευαστικό του σύστημα, στη διερεύνηση της μορφής: εξωτερικό περίβλημα, επεξεργασίες επιφανειών και ανοιγμάτων του κελύφους, στα υλικά, υφές και χρώμα.

Όλες οι παραπάνω διερευνήσεις θα παρουσιαστούν με τα ανάλογα εκφραστικά μέσα για την καλύτερη δυνατή παρουσίαση της πρότασης: γραμμικά σχέδια, σκίτσα (προοπτικά, αξονομετρικά), πρόπλασμα, φωτογραφίες κ.ά.), για να αποδοθεί με πληρότητα η αρχιτεκτονική προσέγγιση και η τελική και ολοκληρωμένη επίλυση του θέματος. Τα σχέδια θα σχεδιασθούν σε κλίμακα 1:100, ενώ κάποιοι επιμέρους χώροι ζητείται να μελετηθούν στην 1:50, και θα παρουσιαστούν δημόσια. Η τρίτη φάση θα ολοκληρωθεί και θα παραδοθεί στο τέλος του χειμερινού εξαμήνου και θα συνοδεύεται από CD.

Δ. Κριτήρια αξιολόγησης

Τα κριτήρια για την τελική αξιολόγηση των θεμάτων είναι:

- Ο τρόπος αντιμετώπισης των βασικών προβλημάτων του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού της κατοικίας, όπως αυτά αναλύθηκαν στο κεφάλαιο Β: Στόχοι.
- Η συνέπεια του τελικού αποτελέσματος σε σχέση με τις αρχικές συνθετικές επιλογές, ο βαθμός επεξεργασίας και πληρότητας του θέματος καθώς επίσης και η επιλογή των εκφραστικών μέσων της τεχνικής αναπαράστασης για την ολοκληρωμένη παρουσίαση της πρότασης.
- Η ουσιαστική συμμετοχή όλων των φοιτητριών/των κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, επισημαίνοντας ότι το μάθημα είναι εργαστηριακό και έχει συλλογικό χαρακτήρα.

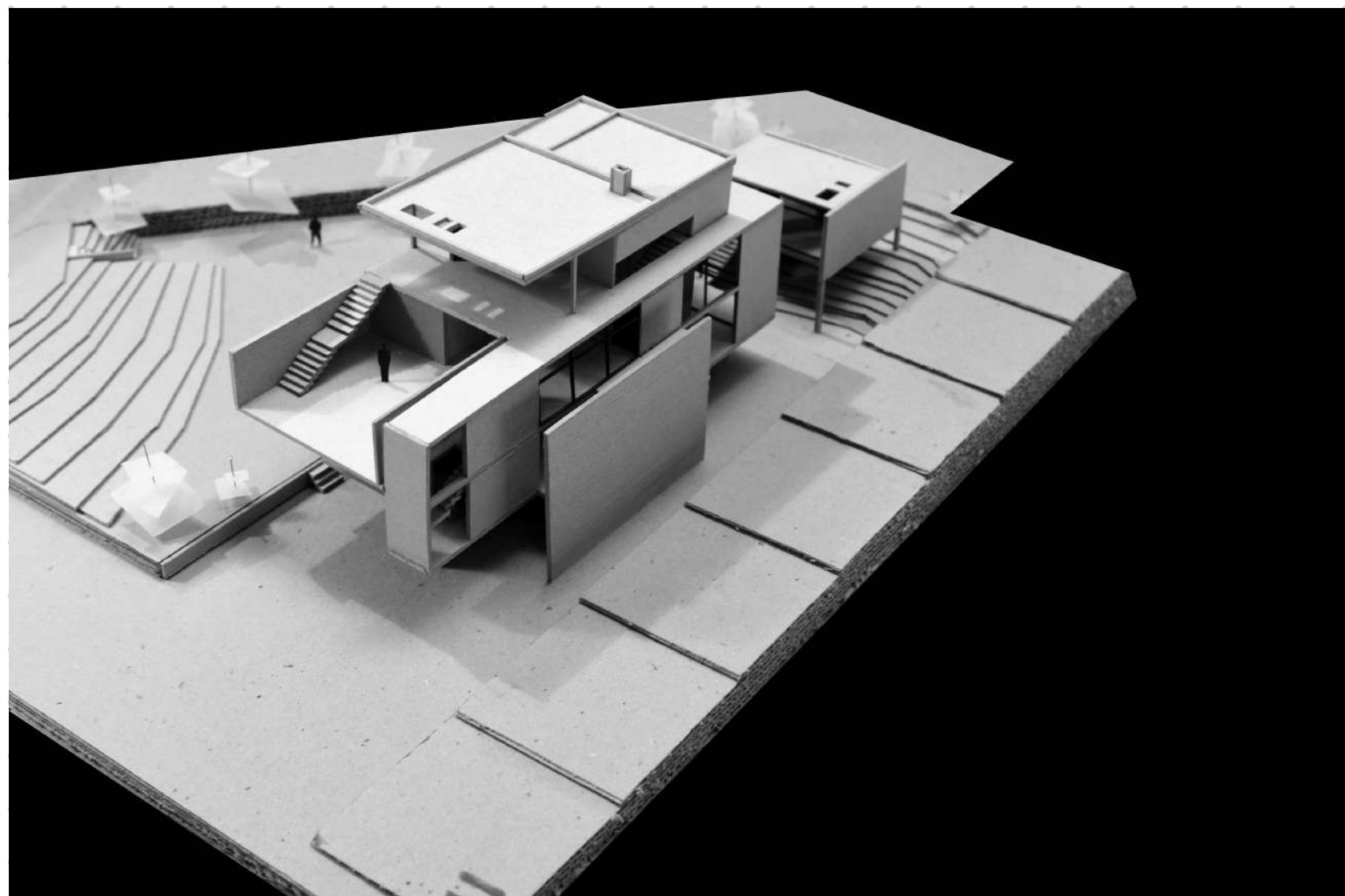
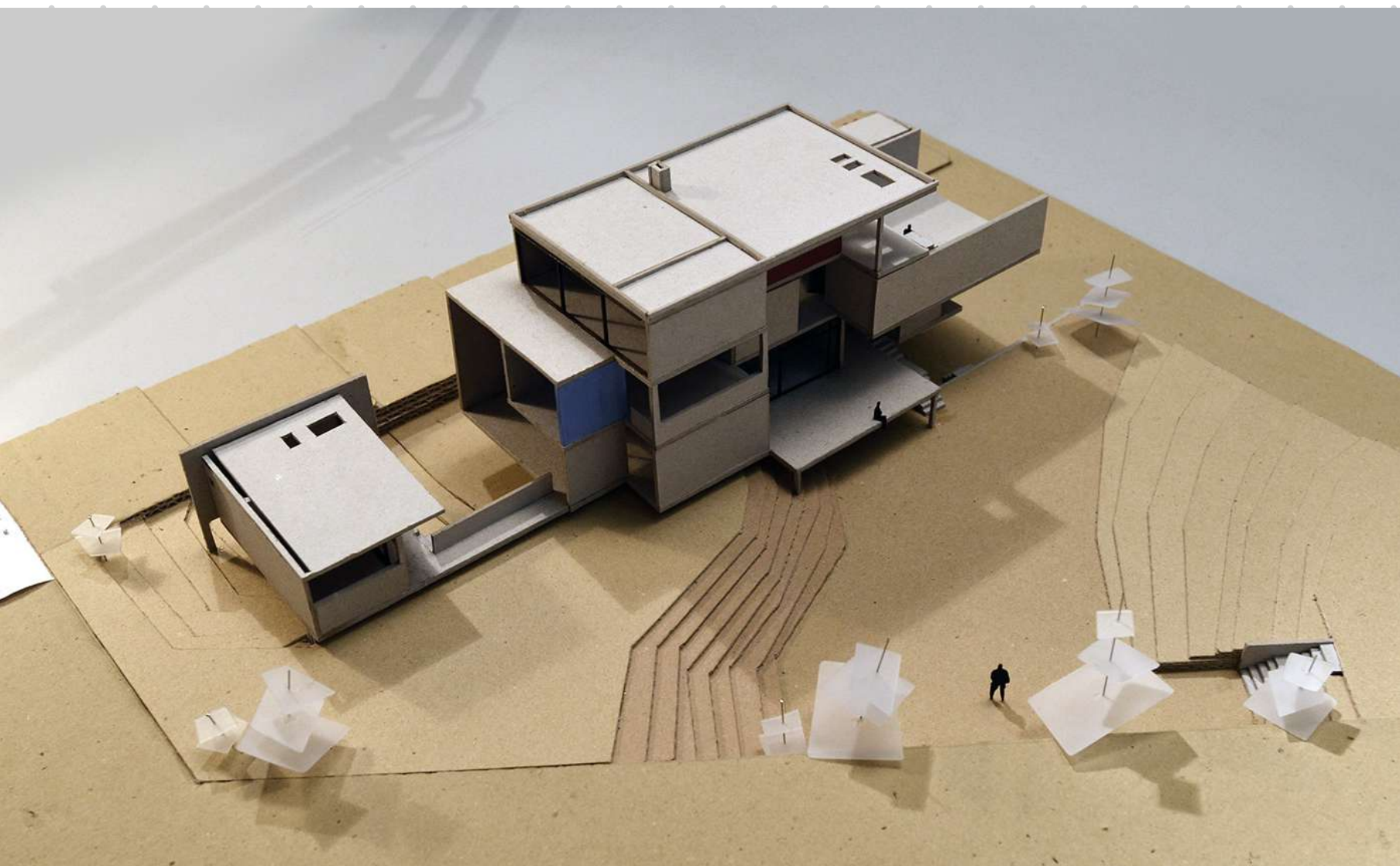
<https://dpolychr.wixsite.com/synthesi3>

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΙΙΙ / ARCHITECTURAL DESIGN 2nd year Studio / 1st semester

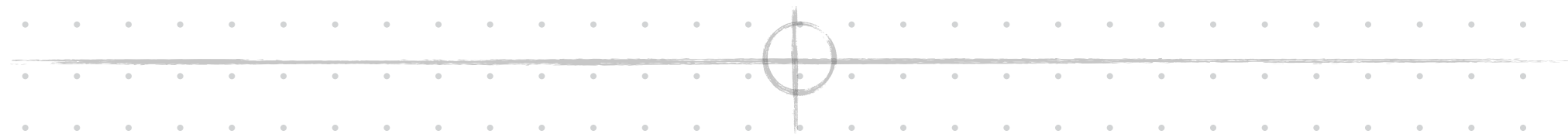
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ - ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE - DEPARTMENT OF ARCHITECTURAL ENGINEERING

Διδάσκοντες :

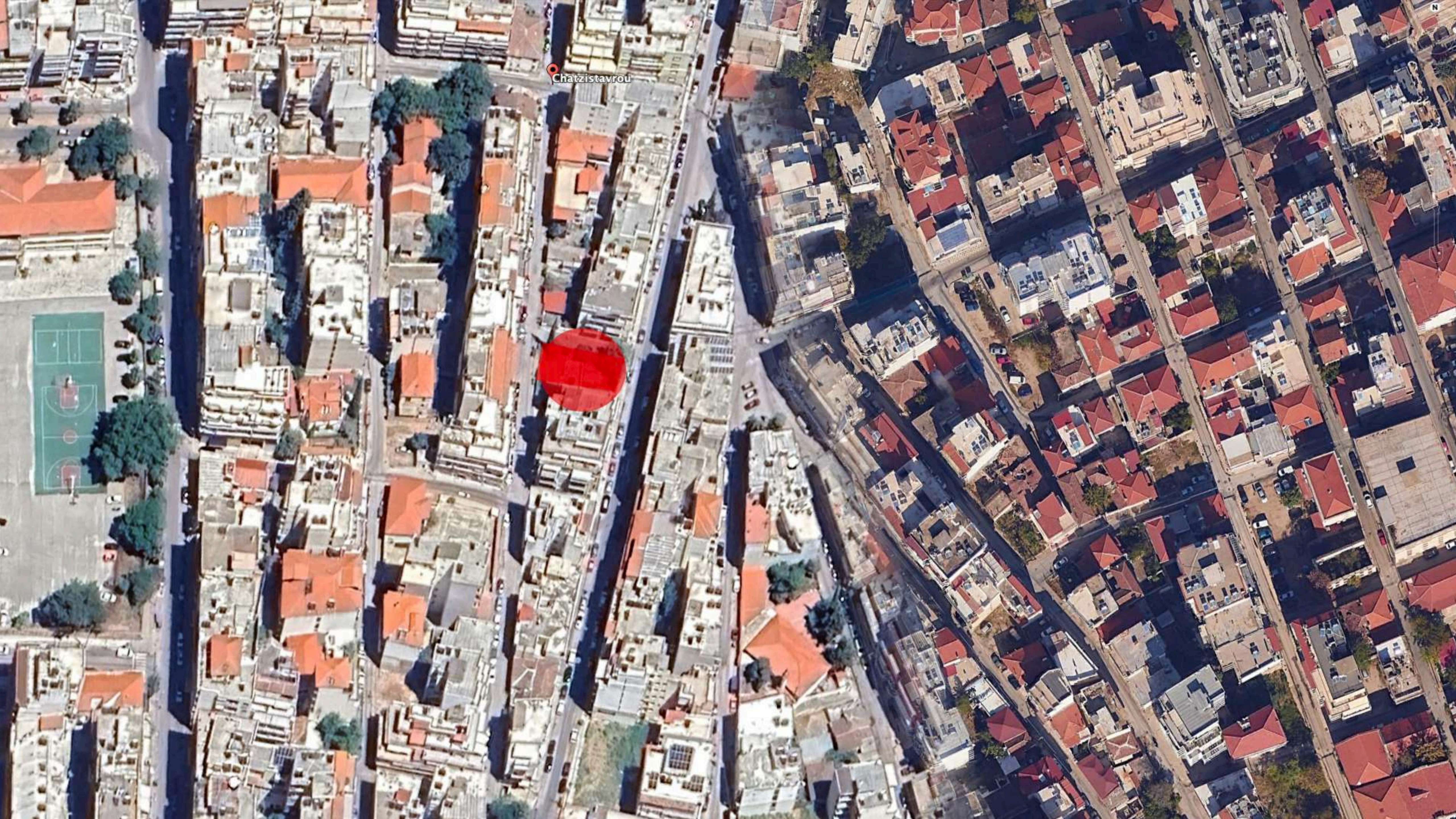
Δημήτρης Πολυχρονόπουλος, Καθηγητής ΔΠΘ, Μαρία Γρηγοριάδου Αναπλ. Καθηγήτρια ΔΠΘ, Παναγιώτης Γούλιαρης, Αναπλ. Καθηγητής ΔΠΘ,
Χρήστος Κούτελης Επικ. Καθηγητής ΔΠΘ

το οικόπεδο

Chatzistavrou

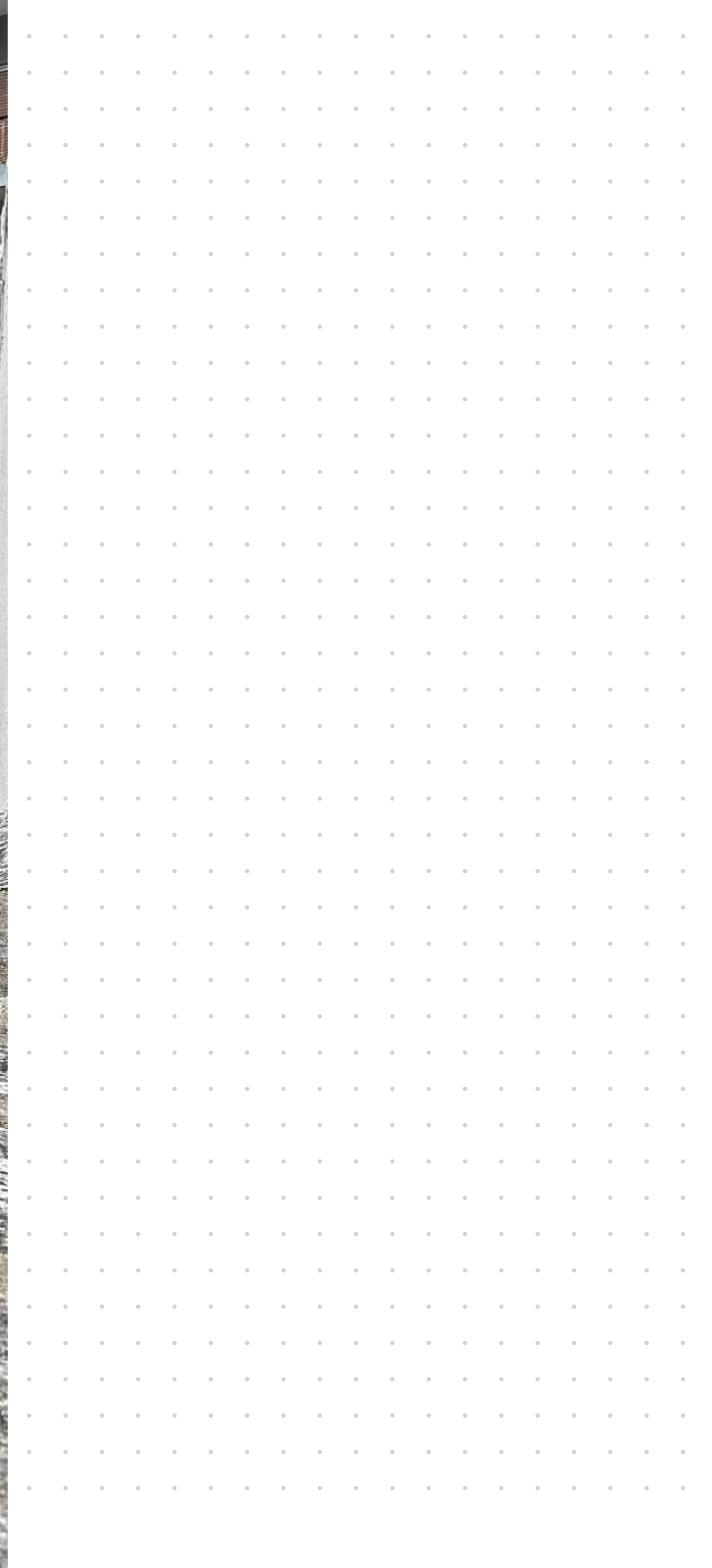

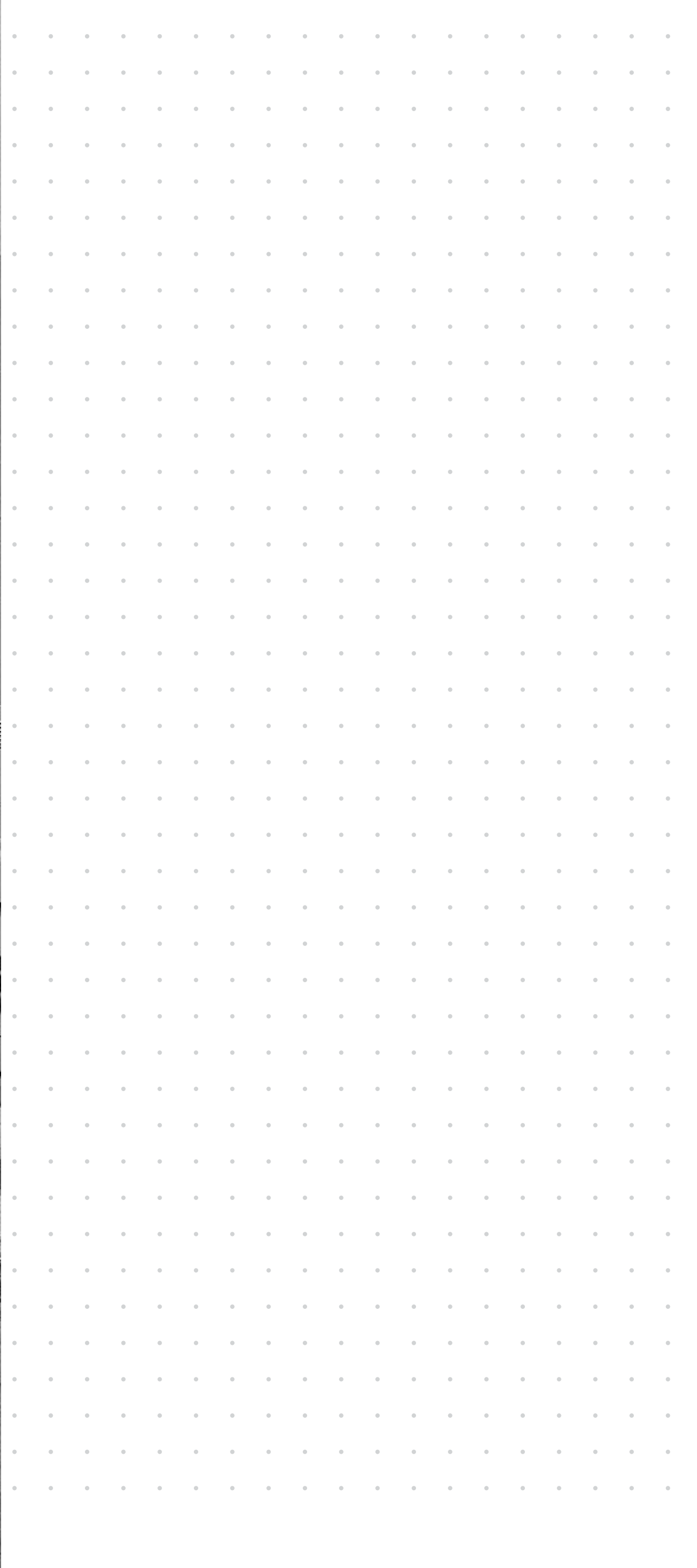

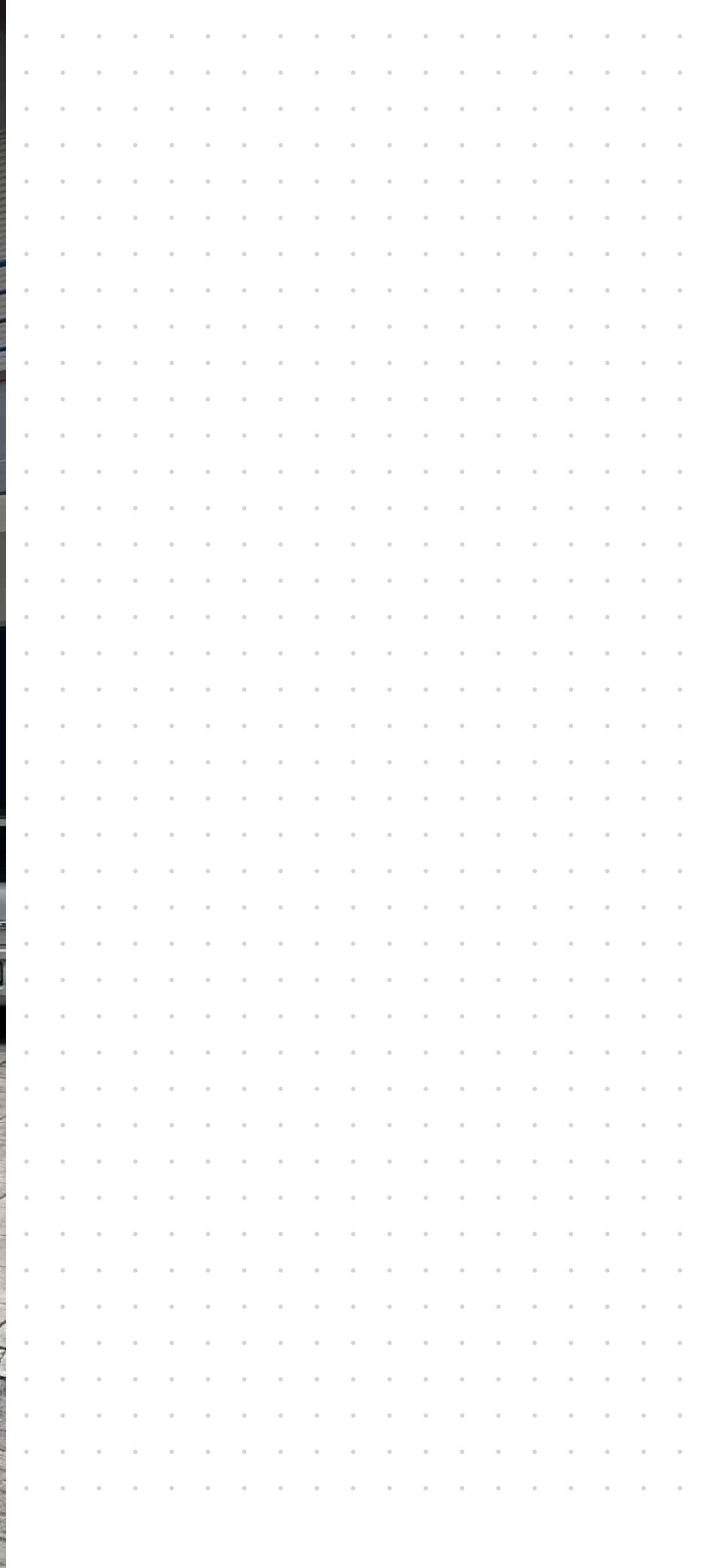

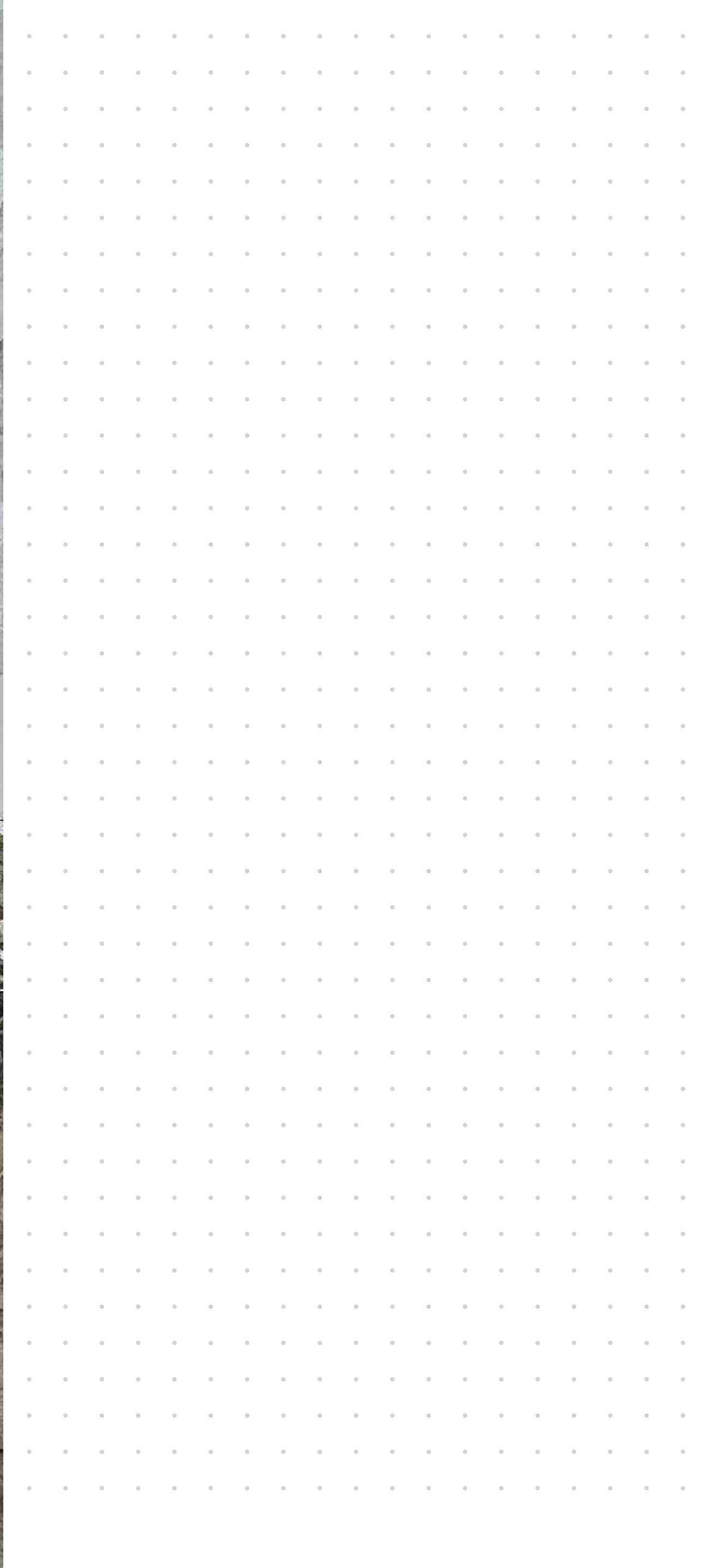

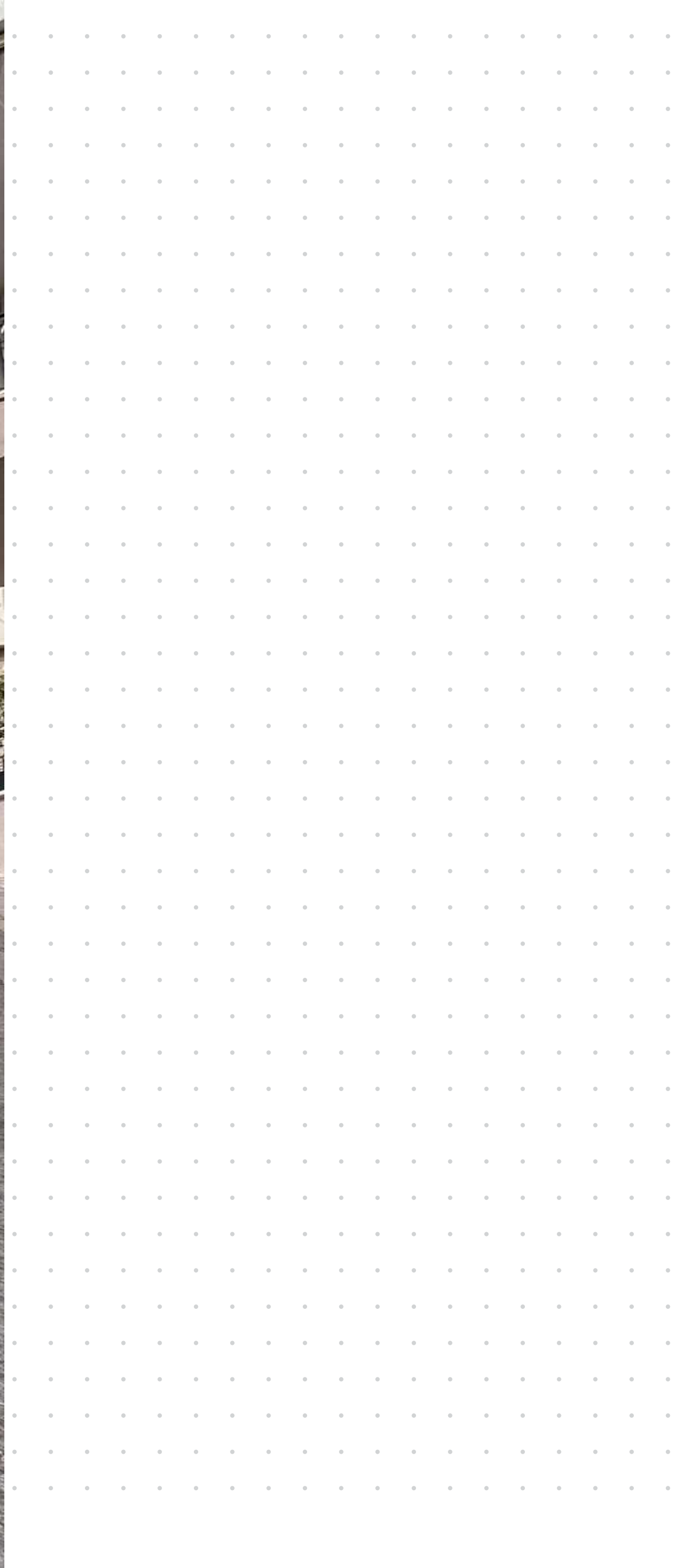

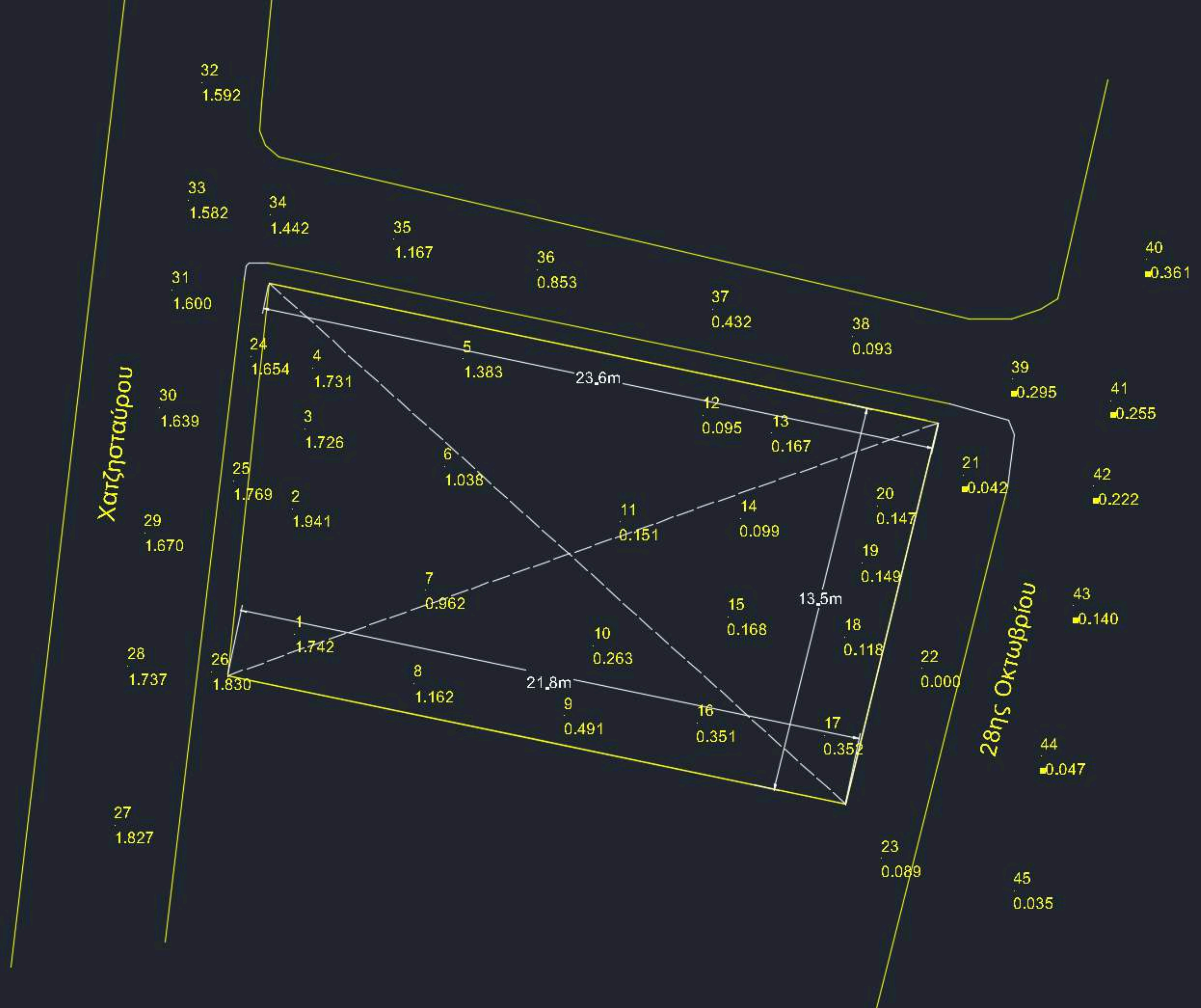

εμβαδό οικοπέδου ΑΒΓΔ : = 306,42 m²

όροι δόμησης

ΣΔ : 0.8

Επιτρεπόμενη Κάλυψη: 70%.

Μέγιστο Ύψος: 8 μ.

70% = 214,5 m²

30% = 91,9 m² ελάχιστος ελεύθερος χώρος

μέγιστη
επιτρεπόμενη δόμηση

ΣΔ : 0.8

εμβαδόν οικοπέδου ΑΒΓΔ = 306,42 m²

περίμετρος οικοπέδου : 72,44 m

μέγιστο εμβαδό κατοικίας

Εμβαδόν οικοπέδου X ΣΔ

~~306,42 x 0.8 = 245,1 μ²~~